

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Tanterv

MAGYAR MINT MÁSODIK NYELV

Szakközépiskola: 487 óra
Szakiskolát kiegészítő szakközépiskolai program: 276 óra

Tanterv

MAGYAR MINT MÁSODIK NYELV

Szakközépiskola: 487 óra

Szakiskolát kiegészítő szakközépiskolai program: 276 óra

A tantervet készítették:

Horvat Laura, Lendvai Kétnyelvű Középiskola

Pisnjak Mária, Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete

Kiadta: SZK Oktatási, Tudományos és Sportminisztériuma, SZK Oktatási Intézete

A minisztérium részéről: dr. **Simona Kustec**

Az intézet részéről: dr. **Vinko Logaj**

A tantervet a Szlovén Köztársaság Közoktatási Szaktanácsa 2020. február 20-i 205. ülésén hagyta jóvá.

Online kiadás

Ljubljana, 2022

Hozzáférés:

<http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2021/programi/index.htm>

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](#)-ID [99506947](#)

ISBN 978-961-03-0651-1 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

TARTALOM

1. A TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA	4
2. A TANTÁRGY ÁLTALÁNOS CÉLJAI.....	4
3. FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉS TARTALMAK	5
3.1. CÉLOK.....	5
3.1.1 KOMMUNIKÁCIÓS SZÁNDÉKOK ÉS FOGALOMKÖRÖK	5
3.1.2 FEJLESZTÉSI CÉLOK	6
3.1.2.1 A BESZÉDÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	6
3.1.2.2 AZ OLVASÁSÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	6
3.1.2.3 A BESZÉDKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	7
3.1.2.4 AZ ÍRÁSKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	7
3.1.2.5 NYELVI-NYELVTANI ISMERETEK ÉS KÉSZSÉGEK BŐVÍTÉSE ÉS FEJLESZTÉSE	7
3.1.2.6 IRODALMI NEVELÉS	11
3.2.2 TÉMAKÖRÖK.....	12
4. MINIMÁLIS KÖVETELMÉNY	14
4.1. ÁLTALÁNOS SZINTLEÍRÁS (B2).....	14
4.2 AZ EGYES KÉSZSÉGTERÜLETEK SZINTLEÍRÁSA (B2)	15
4.3 ÁLTALÁNOS SZINTLEÍRÁS (A2).....	19
4.4 AZ EGYES KÉSZSÉGTERÜLETEK SZINTLEÍRÁSA (A2)	20
5. MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ.....	24
5.1 A BESZÉDÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	24
5.2 AZ OLVASÁSÉRTÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	25
5.3 A BESZÉDKÉSZSÉG FEJLESZTÉSE.....	27
5.4 AZ ÍRÁSBELI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE	28
5.5 A NYELVI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE	29
5.6 IRODALMI NEVELÉS.....	29
6. A TUDÁS ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE	30

1. A TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA

A magyar nyelvnek a Muravidék nemzetiségileg vegyesen lakott területén különleges státusza van. A magyar anyanyelvű diákoknak ez az ún. első nyelve, a szlovén, illetve más anyanyelvű diákoknak pedig az ún. második nyelve. A nem magyar anyanyelvű diákok nemcsak az iskolában, a tanítás folyamatában ismerkednek vele, hanem mindennapi életük szerves része a magyar kisebbség nyelvével, kultúrájával, magyar nyelvű médiájával való érintkezés. Magyarország közelsége, egyre vonzóbbá válása kereskedelmi, gazdasági és turisztikai vonatkozásban is indokolja e nyelv tanulását. A két ország egyidejű EU-csatlakozása következtében a továbbtanulás és munkavállalás szempontjából is fontos a régió nyelveinek ismerete.

A lendvai kétnyelvű középiskola szakközépiskolai és szakiskolát kiegészítő programjaiba elsősorban a kétnyelvű általános iskolát végzett tanulókat várják, de szlovén tannyelvű általános iskolát végzettek is beiratkozhatnak ezekre. Hogy az egynyelvű szlovén iskolákból érkező diákok minél eredményesebbek legyenek a magyar nyelv tanulásában, és ennek köszönhetően be tudjanak kapcsolódni a kétnyelvű oktatásba, számukra a magyar mint második nyelvet valamennyi évfolyamon külső differenciálással tanítjuk. A rájuk vonatkozó célokat és követelményeket a jelen tantervben dőlt betűs írással jelöltük. Az előzetes tudásuknak és képességeiknek megfelelően a magasabb céloknak és követelményeknek is eleget tehetnek.

A tantárgy keretében elsősorban kommunikáció központú nyelvoktatás folyik, a diákok azonban betekintést nyernek a magyar irodalomba, művelődéstörténetbe és történelembe is. A tanterv céljainak a megvalósítása a kompetenciafejlesztésen alapszik.

A tantárgy célja, hogy a IV. évfolyam végére a diákok eljussanak a B2, illetve az A2 szintre.

2. A TANTÁRGY ÁLTALÁNOS CÉLJAI

1. *A diákok pozitív viszonyt alakítanak ki az őshonos magyar nemzetiség nyelve és kultúrája iránt.*
2. *A diákok alapszinten/középszinten elsajátítják a magyar köz- és irodalmi nyelvet.*
3. *A diákok elsajátítják a társas-társadalmi tevékenységekhez, elsősorban a mindennapi élethez, a magyar nyelven folyó tanuláshoz, majd munkavégzéshez szükséges nyelvi kommunikációs képességet, a kulturált nyelvi magatartást.*
4. *A diákok fejlesztik együttműködési készségüket és nyelvtanulási stratégiájukat.*
5. *A diákok magyar irodalmi művekkel ismerkednek, betekintést nyernek a magyar kultúrába és művelődéstörténetbe.*

3. FEJLESZTÉSI CÉLOK ÉS TARTALMAK

A tantervi célok általános és nyitott megfogalmazása lehetővé teszi a középiskolai és a szakiskolát kiegészítő programokban folyó tanítás tervezését. A képzés végére megfogalmazott minimális követelmények a készségekre, és nem a tartalmakra építenek, így a tanárok szabadon választják meg a megvalósításukat szolgáló tartalmakat, módszereket és tevékenységeket, a diákok képességeinek, valamint érdeklődésének megfelelően.

3.1. Célok

3.1.1 Kommunikációs szándékok és fogalomkörök

Az alábbiakban felsorolt kommunikációs szándékokat és fogalomköröket mind a négy készségterületen fejlesztjük.

Kommunikációs szándékok

A diákok:

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok	– tudnak: <ul style="list-style-type: none"> • <i>köszönni, elköszönni, megszólítani, bemutatkozni,</i> • <i>érdeklődni valami iránt, érdeklődésre reagálni,</i> • <i>engedélyt kérni és arra reagálni,</i> • <i>megköszönni és köszönetre reagálni,</i> • <i>bocsánatot kérni és arra reagálni,</i> • <i>gratulálni, jókívánságot kifejezni és arra reagálni;</i>
Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok	– ki tudnak fejezni: <ul style="list-style-type: none"> • <i>örömet,</i> • <i>csodálkozást,</i> • <i>bánatot,</i> • <i>sajnálkozást;</i>
Vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok	– ki tudnak fejezni: <ul style="list-style-type: none"> • <i>véleményt, és tudnak más véleményére reagálni,</i> • <i>egyetértést és egyet nem értést,</i> • <i>tetszést és nemtetszést,</i> • <i>kívánságot, képességet, szükségességet, lehetőséget;</i>
Infomációcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok	<ul style="list-style-type: none"> • <i>megneveznek és leírnak dolgokat,</i> • <i>elbeszélnek eseményeket, személyeket jellemeznek,</i> • <i>információt kérnek és adnak,</i> • <i>igenlő vagy nemleges választ adnak;</i>
A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok	<ul style="list-style-type: none"> • <i>kifejeznek kérést, tiltást, felszólítást,</i> • <i>segítséget kérnek, és segítségkérésre reagálnak,</i> • <i>javaslatot tesznek, és javaslatra reagálnak,</i> • <i>meghívást fejeznek ki, és arra reagálnak;</i>
Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok	<ul style="list-style-type: none"> • <i>visszakérdeznek,</i> • <i>ismétlést kérnek,</i> • <i>kifejezik nem értésüket,</i> • <i>megkérik pl. hangosabb vagy lassúbb beszédre.</i>

Fogalomkörök:

- cselekvés, történés, létezés kifejezése
- birtoklás kifejezése
- térbeli és időbeli viszonyok
- mennyiségi és minőségi viszonyok
- modalitás
- esetviszonyok
- logikai viszonyok
- szövegösszetartó eszközök

3.1.2 Fejlesztési célok

3.1.2.1 A beszédértési készség fejlesztése

A diákok:

- *minél pozitívabban fogadják az új nyelvvel való találkozást,*
- a tanórai interakcióban fejlesztik beszédértési készségüket,
- *egyszerű mindennapi szövegeket hallgatnak meg a tanult témákban,*
- fokozatosan igényesebb monologikus köznapi, közéleti és publicisztikai szövegeket (pl. beszámoló, tájékoztató, ismertető, reklámszöveg, tévéműsor, tudósítás, ismeretterjesztő szöveg), valamint beszédgyakorlatokat hallgatnak meg;
- mindennapi beszédhelyzetben elhangzó beszélgetéseket, fokozatosan elvontabb témájú párbeszédű szövegeket, párbeszédű publicisztikai szövegtípusokat (interjú) hallgatnak meg;
- *megértik a hallott szöveg lényegét, fontos adatokat kikeresnek belőle;*
- különbséget tesznek a stílusrétegek között (társalgási, hivatalos stb.);
- *megoldanak egyszerű szóbeli és írásbeli feladatokat a hallott szöveggel kapcsolatosan,*
- megoldják a hallott szöveggel kapcsolatos szóbeli és írásbeli feladatokat (információkeresés, összefoglalás, lényeg meglátása, kép és szöveg összekapcsolása, a beszédhelyzet körülményeinek megállapítása, ismeretlen szavak jelentésének megkeresése szótár segítségével);
- művészi szövegeket (vers, színházi előadás, film, regény- és elbeszélésrészlet) hallgatnak meg/néznak meg, felfogják azok lényegét, üzenetét;
- fejlesztik a kritikus, logikus gondolkodás, a következtetés és értelmezés készségét.

3.1.2.2 Az olvasásértési készség fejlesztése

A diákok:

- *rövidebb, egyszerű szövegeket olvasnak a tárgyalt témakörökből;*
- egyszerűbb (magánlevél, reklám, étlap, ismertető, időjárás-jelentés, tájékoztatás, útbaigazítás) és igényesebb köznapi, közéleti és publicisztikai szövegeket (hirdetés, reklám, használati utasítás, álláshirdetés, pályázat, újságcikk, interjú, riport, ismeretterjesztő szöveg) olvasnak, amelyek ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmaznak;
- tudnak a szövegben tájékozódni, kikeresik és megértik a szöveg lényeges információit;
- *megértik egyszerűbb olvasott szövegek lényegét, fontos adatokat kikeresnek belőlük;*
- *megoldanak egyszerű szóbeli és írásbeli feladatokat az olvasott szöveggel kapcsolatosan,*
- megoldják az olvasott szöveggel kapcsolatos szóbeli és írásbeli feladatokat (információkeresés, összefoglalás, lényeg meglátása, kép és szöveg összekapcsolása, a beszédhelyzet körülményeinek megállapítása, *ismeretlen szavak jelentésének megkeresése szótár segítségével*);
- művészi szövegeket (vers, regény(részlet), elbeszélés, drámarészlet) olvasnak, megértik azok jelentését, megállapítják a témát, helyet és az időt, jellemzik a szereplőket;
- az irodalmi művek olvasásával fejlesztik a kritikus, logikus gondolkodás, a következtetés és értelmezés képességét;

- iskolai és házi olvasás során fejlesztik az értő olvasás és az érthető (jó intonációjú, jó ritmusú) és értelmes felolvasás készségét;
- önállóan/házi olvasmányként feldolgoznak és bemutatnak szabadon választott irodalmi műveket, ill. műrészleteket.

3.1.2.3 A beszéd-készség fejlesztése

A diákok:

- *elsajátítanak néhány alapvető udvariassági formát (köszönés, köszönet, bocsánatkérés);*
- *elsajátítják az önmaguk bemutatásához szükséges szókincset;*
- *elsajátítják a tárgyalt témakörök alapvető szókincsét;*
- *bekapcsolódnak egyszerűbb, mindennapi témákról szóló beszélgetésekbe;*
- spontán módon és értelmesen bekapcsolódnak mindennapi és elvontabb témájú beszélgetésbe, ilyeneket kezdeményeznek, befejeznek, megfelelően alkalmazva a nyelvi illemszabályokat;
- világosan kifejezik kommunikációs szándékaikat (bemutatkozás, *megköszönés*, telefonbeszélgetés, *vásárlás*, útbaigazítás);
- részt vesznek irányított szituációs beszélgetésben, szerepjátékban;
- *elbeszélnek eseményeket, leírnak helyet, tárgyat; személyt jellemeznek;*
- megfelelő felkészülés után kiselőadást tartanak megadott témakörben;
- elmesélik irodalmi művek tartalmát; jellemzik a szereplőket, megadott szempontok szerint értelmezik az olvasott műveket;
- rövidebb szlovén nyelvű szöveget értelmezik magyarul;
- ismertetik véleményüket, értékelnek, vitában való részvétellel fejlesztik vitakészségüket;
- elsajátítják a helyesejtés és nyelvhelyesség követelményeit, megfelelő hangsúllyal és hanglajtsággal beszélnek.

3.1.2.4 Az íráskészség fejlesztése

A diákok:

- *a tárgyalt témakörökhöz kapcsolódó egyszerű szövegeket írnak;*
- *fokozatosan igényesebb köznapi, közéleti és hivatalos szövegeket (elbeszélés, leírás, jellemzés; képeslap, magán- és hivatalos levél, pályázat, kérvény, önéletrajz, igazolás, meghívó, hirdetés) írnak;*
- elsajátítják és alkalmazzák a szövegszerkesztés követelményeit, a műfajnak megfelelő stílusjegyeket, megfelelően kifejezik kommunikációs szándékukat;
- nyomtatványokat, adatlapokat töltenek ki;
- *írásban* szövegértési, helyesírási, nyelvi és egyéb *feladatokat oldanak meg;*
- leírják olvasott irodalmi művek tartalmát, jellemzést készítenek, megadott szempontok szerint beszámolnak (házi) olvasmányaikról;
- kifejtik saját véleményüket, érvelnek;
- ismerik és alkalmazzák a szerkesztés szabályait, használják az összetett mondat szerkezeteket, ügyelnek a szöveg kohéziójára;
- *fejlesztik megnevezési képességüket*, a stílus és regiszter használatát;
- tudnak ismeretlen szlovén szöveget magyar nyelvre fordítani,
- *használják az egynyelvű és kétnyelvű szótárakat,*
- *fejlesztik helyesírási és nyelvhelyességi készségüket.*

3.1.2.5 Nyelvi-nyelvtani ismeretek és készségek bővítése és fejlesztése

A diákoktól nem a felsorolt elvek és szabályok megtanulását és visszamondását várjuk, hanem a szövegfeldolgozás és -alkotás során való alkalmazását. Ebből kifolyólag a

grammatikai szabályokat nem fejből, elméletieskedve kell megtanulni, hanem azokat mindig valamilyen szöveggörnyezetben, kommunikációs helyzetben kell megismerni, gyakorolni és alkalmazni.

A diákok az alábbi nyelvi szinteken szereznek ismereteket, és fejlesztik képességeiket:

1. Hangtan

- *elsajátítják a magyar nyelv hangrendszerét,*
- *megkülönböztetik a hosszú és rövid magán- és mássalhangzókat,*
- *alkalmazzák a magán- és mássalhangzótörvényeket (hangrend, illeszkedés; hasonulás, összeolvadás),*
- *megfelelően hangsúlyozzák a szavakat és szószerkezeteket,*
- *megfelelő hanglejtéssel beszélnek.*

2. Alaktan

- **Az ige**
  - *kérdőszavak segítségével felismerik az igéket,*
  - *megismerik a határozott és határozatlan igeragozást,*
  - *megismerik a jelen, múlt és jövő idejű igeragozást,*
  - *cselekvést, történést, állapotot, létezést fejeznek ki különböző időben és módban,*
  - *felismerik a változó és változatlan igetöveket, megfelelően ragozzák a rendhagyó igéket is (-s, -sz, -z, -t végű igék ragozása kijelentő és felszólító módban),*
  - *megfelelően használják a határozott és határozatlan ragozást, beleértve a -lak/-lek személyrag használatát is,*
  - *használják a cselekvő, műveltető, visszaható és ható igéket, valamint ilyeneket képeznek,*
  - *főnévből és melléknévből igéket képeznek.*

- **A főnév**
  - *kérdőszavak segítségével felismerik a főneveket,*
  - *megismerik az alapvető főnévi toldalékokat (többes szám jele, tárgyrag, helyhatározóragok),*
  - *tudják, hogy a magyar nyelvben névutókat kapcsolunk a főnevekhez,*
  - *elsajátítják az előírt témakörök alapvető főneveit,*
  - *megneveznek élőlényeket, élettelen tárgyakat és gondolati, elvont dolgokat egyes és többes számban,*
  - *használják a birtokos személyjeleket, az -i birtoktöbbsesítő jelet és az -é birtokjelet,*
  - *megfelelően ellátják a főneveket esetragokkal és névutókkal,*
  - *főnévből, melléknévből, igéből főneveket képeznek,*
  - *alkalmazzák a köznevekre és tulajdonnevekre vonatkozó helyesírási szabályokat.*

- **A melléknév**
  - *kérdőszavak segítségével felismerik a mellékneveket,*
  - *megnevezik személyek, tárgyak, dolgok tulajdonságát/természetét, szokását, valamivel való ellátottságát, valahova tartozását, valamilyen helyzetét, mértékét egyes és többes számban,*
  - *mellékneveket fokoznak,*
  - *főnévből, melléknévből, igéből melléknevet képeznek,*
  - *megfelelően ellátják a mellékneveket ragokkal (-an, -en; -ul, -ül),*
  - *alkalmazzák a melléknevekre vonatkozó helyesírási tudnivalókat (-ú, -ű; -bb).*

- **A számnév**
  - *megjelöli főnévvel megnevezett személyek, dolgok, fogalmak számát, mennyiségét (tőszámnév, törtszámnév) vagy sorban elfoglalt helyét (sorszámnév),*

– ismerik és használják a határozott és határozatlan számneveket,
– megfelelően ellátják a számneveket toldalékokkal (-s, -an/-en, -án/én, -szor/szer/ször, -kor, -tól/-től, -ig),
– alkalmazzák a számnevekre vonatkozó helyesírási tudnivalókat (a tőszámnevek írása, dátum).

- A névmások

– ismerik és használják a különböző fajtájú névmásokat (*személyes, visszaható, kölcsönös, birtokos, mutató, kérdő, vonatkozó, határozatlan, általános*),
– megfelelően használják a személyes névmás különböző határozóragos alakjait,
– megfelelően helyettesítenek főneveket, mellékneveket és számneveket névmással.

- Az igenevek

– ismerik a főnévi, melléknévi és határozói *igeneveket*, ismerik átmeneti jellegüket,
– megfelelően alkalmazzák őket mondatban és különböző transzformációkban.

- Határozószók

– ismerik és használják a *gyakori hely-, idő- és módhatározószókat*.

- Névelők

– megkülönböztetik a *határozott és a határozatlan névelő funkcióját*.

- Névutók

– ismerik és megfelelően használják a *gyakori névutókat*,
– tudják, hogy a névutó az előtte álló névszóval együtt hely-, idő-, ok-, cél- és részeshatározót fejezhet ki,
– ismerik és használják a *névutók irányhármasságát*,
– használják a gyakoribb névutók birtokos személyragos alakjait.

- Kötőszók

– ismerik és használják a *gyakori mellé- és alárendelő kötőszavakat* (és, de, vagy, hogy, nemcsak..., hanem is).

- Igekötők

– ismerik és használják a *gyakoribb igekötőket*,
– ki tudják választani a jelentésnek megfelelő igekötőket,
– alkalmazzák az igekötős igékre vonatkozó helyesírási tudnivalókat.

- Segédigék

– a *volna* segédige segítségével megfelelően kifejezik a feltételes módú múlt idejű igealakokat, a *fog* segédige segítségével pedig a kijelentő módú jövő idejű igealakokat,
– ismerik a *segédigék szerepét a főnévi igenevek ragozásában* (*tud, akar, szeret, szabad, illik, kell, lehet + főnévi igenév*)

- Módosítószók

– ismerik és használják a leggyakoribb módosítószókat (*nem, bizony, -e*).

3. Jelentéstan

– szócsaládokat képeznek, szóképzéssel és szóösszetétellel új szavakat alkotnak,
– megállapítják szavak egy vagy több jelentését, azonos alakúságát, rokon és ellentétes értelműségét, illetve ismernek, keresnek, alkalmaznak ilyen szavakat,
– megértik a gyakoribb állandósult szókapcsolatok jelentését.

4. Mondattan

- Mondatrészek
  - ismerik a mondatrészeket (alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző), *tudnak a mondatrészekre kérdezni*, tömondatot bővítményekkel kibővíteni.
  - Az alany és az állítmány
    - *alkalmazzák az egyeztetés szabályait*,
    - mondatalkotáskor megfelelően kiegészítik bővítményekkel az alanyt és az állítmányt,
    - az állítmányt kifejezik igével, névszóval, valamint névszóval és igével.
  - A tárgy
    - tudják, hogy a tárgy olyan bővítmény, amely kifejezi, hogy a cselekvés mire irányul, illetve a cselekvés eredményeképpen mi jön létre,
    - *megfelelően kérdeznak a tárgyra*,
    - tudják, hogyan befolyásolja a tárgy az igei állítmány ragozását, és ezt a tudást alkalmazzák is.
  - A határozók
    - tudják, hogy a határozók a cselekvés, történés, létezés valamilyen körülményét (helyét, idejét, módféle, állapotféle és más körülményeit) nevezik meg,
    - ismerik és alkalmazzák a határozók irányhármasságát,
    - *megfelelő ragokkal látják el a határozók szerepét betöltő névszókat: helyhatározóragok* (-ból, -ből; -ban, -ben; -ba, -be; -ról, -ről; -n, -on, -en, -ön; -ra, -re; -tól, -től; -nál, -nél; -hoz, -hez, -höz; -ig); *időhatározóragok* (-kor; -tól, -től, -ig/-t, -ra, -re, -nta, -nte), *módhatározóragok*, *állapothatározóragok* (-an, -en, -ként), *fok- és mértékhatározó* (-on, -en), *eszköz- és társhatározóragok* (-val, -vel), *célhatározórag* (-ért), *részeshatározóragok* (-nak, -nek), *hasonlítóhatározó-rag* (-nál, -nél),
    - megfelelő névutóval látják el a határozók szerepét betöltő névszókat,
    - megfelelő vonzattal látják el a leggyakoribb vonzatos igéket és névszókat.
  - A jelzők
    - tudják, hogy a jelző az alaptag minőségét, mennyiségét, birtokosát fejezi ki,
    - *a jelzett szó segítségével tudnak kérdezni a jelzőre*,
    - tudják, hogy a jelző a jelzős szerkezetben nem vesz fel toldalékokat.
  - A mellé- és alárendelő szószerkezetek
    - *szószerkezeteket alkotnak*,
    - szószerkezeteket mondatná alakítanak és fordítva.
  - Az egyszerű mondat
    - ismerik a mondatok típusait a modalitás, szerkezet és logikai minőség szerint,
    - megfelelő szórendet követnek a mondatalkotásban (segédigés szerkezetek, igekötős igék),
    - *egyszerű mondatokat alkotnak*, bővítenek, átalakítanak.
  - Az összetett mondat (mellérendelt, alárendelt)
    - *mellérendelt* (kapcsolatos, ellentétes, választó, következtető, magyarázó) és *alárendelt* (alanyi, tárgyi hely- és időhatározói, módféle és állapotféle határozói, eszköz- és társhatározói, minőség- és mennyiségjelzői, birtokos jelzői mellékmondatok) *összetett mondatokat alkotnak*, kiegészítenek és átalakítanak,
    - a mondatalkotásban megfelelő utalószavakat és kötőszavakat alkalmaznak,
    - egyszerűből összetett, összetettből egyszerű mondatot alkotnak.

5. Szövegtan

- megismerik a szövegszerkesztés alapvető követelményeit (megszerkesztettség, teljesség, lezártság),
- felismerik és alkalmazzák a szövegösszefüggés hordozóit (cím, téma, ismétlések, szinonimák, vissza- és előreutalások – névmások, kötőszók).

Szövegtípusok:

- jellemzés, leírás, elbeszélő fogalmazás;
- magán- és hivatalos levél, képeslap, beszámoló, napló;
- meghívó, igazolás, értesítés;
- kérvény, önéletrajz, pályázat;
- hír, tudósítás, riport, interjú, beszélgetés, reklám, (apró-, állás-) hirdetés;
- ismertető, (idegenforgalmi) tájékoztató;
- időjárás-jelentés, időjárás-előrejelzés;
- útbaigazítás, prospektus.

6. Helyesírás és nyelvhelyesség

- tudják, hogy a magyar helyesírásban a kiejtés, a szóelemzés, a hagyomány és az egyszerűsítés elve érvényesül,
- ismerik a különírás és az egybeírás szabályait (a szóösszetételek egyszerűbb esetei),
- alkalmazzák a kis és nagy kezdőbetűkre vonatkozó szabályokat (kis kezdőbetűk: *ünnepek*, rendezvények, *népnevek*; nagy kezdőbetűk: a földrajzi nevek (*település*, hegy, folyó, tenger, *ország*, *utca*), az intézménynevek, a márkanevek, a címek),
- ismerik és alkalmazzák az elválasztás egyszerűbb eseteit,
- helyesen alkalmazzák az írásjeleket (a mondatrészek közötti írásjelek gyakoribb esetei (*és*, *vagy*, *de*, *mert...*), az egyszerű mondatot záró írásjelek, az összetett mondatok írásjelhasználata),
- *elsajátítják a számok és a keltezés írására vonatkozó szabályokat.*

3.1.2.6 Irodalmi nevelés

A szépirodalmi alkotások olvasásával a diákok irodalmi és általános műveltségre tesznek szert, fejlesztik kifejező- és elemző készségüket, a kritikai gondolkodást, a véleménykifejtést, a kreativitást, alakítják értékrendjüket, formálják személyiségüket és énképüket.

A szövegválasztáskor figyelembe vesszük a diákok életkorának és nyelvtudásának, érdeklődési körének, valamint a szakterületnek való megfelelést, továbbá a szöveg, illetve üzenetének időszerűségét is.

Az irodalmi művek olvasása legyen mindig élményszerű, de fokozatosan értelmezési, elemzési feladatokat is végezhetnek a diákok (pl. témameghatározás, a mű elhelyezése korban, illetve a szerző életművében, a jellemek felismerése és értékelése, értékrendek felismerése, az üzenet felismerése, véleménykifejtés, állásfoglalás).

Az irodalmi művek kapcsán a befogadás mellett a kifejezőkészséget is fejlesztjük.

Ajánlott irodalmi alkotások:

– versek:

- Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert..., Egy gondolat bánt engemet..., Nemzeti dal
- Kölcsey Ferenc: Himnusz
- Ady Endre: Lédával a bálban, Őrizem a szemed
- József Attila: Tiszta szívvel
- Varró Dániel-versek

– elbeszélések, ill. novellák:

- a Nem csak novellák c. kötet (Hungarolingua-sorozat, Debreceni Nyári Egyetem) novellái (pl. Szakonyi Károly: Pesti nyár, A természet lágy ölén, Turkálunk, Temesi Ferenc: A szónok)
- Kosztolányi Dezső: A kulcs, Fürdés
- Déry Tibor: Szerelem
- Mikszáth Kálmán: Bede Anna tartozása
- Móricz Zsigmond: A hét krajcár
- Csáth Géza: Apa és fiú; A kis Emma
- Mándy Iván: Vera-novellák
- Gyurkovics Tibor-novellák

– kisregények:

- Déry Tibor: Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról

– regények, illetve regényrészletek, valamint regények röviden:

- Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig (Hungarolingua)
- Örkény István: Tóték (Hungarolingua)
- Molnár Ferenc: Pál utcai fiúk
- Sarkadi Imre: Gyáva
- Nagy Katalin: Intőkönyvem története

3.2.2 Témakörök

Az alábbi témakörök tárgyalása során a kommunikációs szándékokat és fogalmköröket fejlesztjük mind a négy készségterületen. A diákok a felsorolt témakörökben mozogva gazdagítják és elmélyítik nyelvi ismereteiket, szókincsüket, majd azokat alkalmazzák a közlésfolyamatban.

- **Bemutkozás** (név, születési adatok, életkor, cím, nemzetiség, foglalkozás, munkahely, külső és belső tulajdonságok, érdeklődési kör)
- **A család** (a család és a családtagok bemutatása, a nemzedékek közötti viszony, családi ünnepek, rokoni kapcsolatok)
- **Lakóhelyünk** (az otthon és a szülőföld, az otthon bemutatása, lakás, ház)
- **Tanulás** (iskolátípusok, tantárgyak, tanulási szokások, stratégiák, a diákok élete, iskolai rendezvények, tevékenységek)
- **Emberi kapcsolatok** (barátság, szerelem, a férfi és a nő kapcsolata, szokások)
- **Ügyintézés** (az orvosnál, a postán, a bankban, egyéb szolgáltatások)
- **Időjárás** (idő, naptár, napszak, óra, évszakok, hónapok, események, növény- és állatvilág)
- **Vásárlás** (vásárlási szokások, árucikkek, az üzletek fajtái, bevásárlóközpontok, fizetési módok, pénz, hitelkártyák, reklám)
- **Öltözködés** (divat, trend, márka)
- **Étkezés** (ételek, italok, vendéglátás, teríték, ünnepi menü, étteremben, étlap, receptek, egészséges táplálkozás)
- **Ünnepek** (családi, egyházi, nemzeti ünnepek, az ünnepek jelentősége)
- **Szabadidő, szórakozás** (a szabadidő tervezése, szervezése, szabadidős tevékenységek, hobbik, olvasás, kirándulás, mozi, színház, rádió, tévé)
- **Sport** (sport és rekreáció, testedzés, sportversenyek, olimpiai játékok)
- **Egészséges életmód** (közérzet, a test, a testrészek, testápolás, betegség, sérülés, szenvedélybetegségek, dohányzás, alkoholfogyasztás, drogok, a mozgás, a táplálkozás fontossága)
- **Életminőség** (az ember és az őt körülvevő világ, idősek gondozása)

- **Földrajzi jellemzők** (Európa, Magyarország, Szlovénia földrajzi jellemzői, városok, műemlékek, nevezetességek)
- **Közlekedés** (*utazás, közlekedési eszközök*, forgalmi jelek, autóvezetés, menetrend, menetjegy)
- **Utazás** (szünidő, az utazás megtervezése, turizmus, bevásárlóturizmus, városok, nyaralás, üdülőhelyek, vendéglátás, vendégszeretet, nevezetességek)
- **Környezetünk** (környezetszennyezés, környezetvédelem, globális felmelegedés, az egyén felelőssége)
- **Tudomány, technika** (a tudomány és technika fejlődése, magyar tudósok)
- **Kultúra, művészet** (az ember és az alkotás, filmművészet, irodalom, zeneművészet, magyar művészek)
- **A munka világa, pályorientáció** (*pályaválasztás*, munkavállalás, gazdaság, szociális viszonyok)
- **Ember és nyelv** (a beszéd és a nyelv, a magyar nyelv eredete, szerepe, anyanyelv, idegen nyelv, környezetnyelv, második nyelv, többség, kisebbség, kisebbségi jogok)
- **Az adott képzési program szakterülete**

4. MINIMÁLIS KÖVETELMÉNY

A tantárgy általános iskolai, valamint középiskolai óraszámát tekintve a negyedik osztály végén a kétnyelvű általános iskolát befejezett diákok esetében várható teljesítmény a Közös Európai Referenciakeret (KER) B2 szintjének felel meg. A szlovén tanítási nyelvű általános iskolákból érkező diákok esetében a KER A2 szintje várható el.

4.1. Általános szintleírás (B2)

	SZÖVEGÉRTÉS		SZÖVEGALKOTÁS		
	BESZÉDÉRTÉS	OLVASÁS	BESZÉLGETÉS	ÖSSZEFÜGGŐ BESZÉD	ÍRÁS
B2 Középszint	A diák megérti a hosszabb beszédeket és előadásokat, követni tudja az összetettebb érveléseket is, ha a téma ismert számára. Megérti a tévéhíreket és az aktuális eseményekről szóló műsorokat. Megérti a játékfilmek többségét is, ha a szereplők köznyelven beszélnek.	El tud olvasni olyan cikkeket és beszámolókat, amelyek jelenkori problémákkal foglalkoznak, és ahol az író egy adott véleményt vagy nézőpontot képvisel. Megérti a kortárs prózairodalmi szövegeket.	Bizonyos fokú folyékonyssággal és természetességgel tud társalogni anyanyelvű beszélőkkel. Aktívan részt tud venni ismert témákról szóló társalgásokban úgy, hogy közben kifejti és fenntartja véleményét.	Világos és részletes leírást tud adni sok mindenről, ami az érdeklődési körébe tartozik. Ki tudja fejteni álláspontját egy aktuális témával kapcsolatosan úgy, hogy megemlíti az egyes lehetőségek előnyeit és hátrányait.	Világos, részletes szöveget tud írni sokféle, az érdeklődési körébe tartozó témáról. Meg tud írni beszámolót, amelyben információt közöl, illetve egy bizonyos vélemény mellett vagy ellen érvel. Levélben meg tudja fogalmazni az események és élmények személyes jelentőségét.

4.2 Az egyes készségterületek szintleírása (B2)

BESZÉD		
Folyamatos monológ	Témakifejtés (pl. vitában)	Hallgatóság előtti beszéd
<p>Világos és részletes leírást tud adni az érdeklődési köréhez kapcsolódó témák széles skálájában, ami magába foglalja az alsóbb szintek műveleteit is: Leírást tud adni saját magáról, lakóhelyéről, más emberekről, helyekről, tárgyakról, ismerteti családját életkörülményeit, iskoláját. Ismertetni tudja élményeit, bemutatja érzéseit és reakcióit. El tud mondani történetet, le tud írni valóságos vagy elképzelt eseményeket. Leírást tud adni álmairól, reményeiről, terveiről. El tudja mondani egy könyv vagy film cselekményét.</p>	<p>Világosan tud érvelni úgy, hogy nézeteit érvekkel és példákkal egészíti ki és támasztja alá. El tudja magyarázni nézőpontját egy aktuális témával kapcsolatban, és ki tudja fejteni a különböző lehetőségek előnyeit és hátrányait.</p>	<p>Világos, előre elkészített kiselőadást tud tartani, a fontos gondolatokat kiemeli, és megfelelő érvekkel támasztja alá, illetve érveket hoz fel egy bizonyos gondolat mellett vagy ellen, kifejti a különböző lehetőségek előnyeit és hátrányait. Meglehetősen folyékonyan tud válaszolni a hallgatóság részéről felmerülő kérdésekre.</p>
ÍRÁS		
Beszámolók és érvelő szövegek	Kreatív írás	
<p>Meg tud írni beszámolókat, különböző forrásokból információt felhasználva. Hangsúlyozza a lényeges pontokat, megfelelően érvel és értékeli.</p>	<p>Tud írni önmagáról, családjáról, életkörülményeiről, iskolájáról, érdeklődési köréről, eseményekről, élményekről, kifejezve érzéseit és reakcióit. Le tud írni elképzelt eseményeket és élményeket is. Tud film- és könyvismertetőt írni.</p>	

BESZÉDÉRTÉS			
Anyanyelvű beszélők megértése	Utasítások megértése	Média, hangfelvételek és film megértése	
Bizonyos mértékű erőfeszítéssel meg tudja érteni a körülötte zajló beszélgetés jó részét, de nehéznek találja a beszélgetésben való részvételt olyan beszélőkkel, akik egyáltalán nem módosítják nyelvhasználatukat. Követni tud tartalmi és nyelvi szempontból összetett előadásokat, beszédeket és beszámolókat is, valamint más iskolai prezentációkat.	Meg tud érteni köznyelvi, átlagos sebességű üzeneteket, bejelentéseket, útbaigazítást, használati utasítást, valamint konkrét utasításokat.	Meg tud érteni mindennapi témájú, illetve érdeklődési köréhez tartozó témákban felvett vagy közvetített hanganyagot, a legtöbb köznyelvi hírműsort, az aktuális témákról szóló műsorokat. Megérti az élő interjúkat és a filmek többségét.	
OLVASÁS			
Olvasás tájékozódás céljából	Olvasás információszerzés és érvek keresése céljából	Levelezés olvasása	Utasítások olvasása
Képes megérteni a lényeges információt mindennapi anyagokban, valamint hosszabb és összetett, szakmai témájú szövegekben is.	Megérti a főbb következtetéseket, felismeri az érvelés fonalát. Meg tud érteni napjaink problémáival foglalkozó cikkeket. Meg tud érteni bonyolultabb, szakkifejezéseket is tartalmazó szövegeket, ha a szakkifejezések értelmezéséhez használhat szótárt.	Meg tud érteni magánleveleket és a szakterületére jellemző hivatalos leveleket. El tudja olvasni az érdeklődési köréhez tartozó levelezést, és könnyen megérti a lényeget. Képes rendszeres levelezést folytatni.	Meg tudja érteni a mindennapi életben előforduló használati és egyéb utasításokat, előírásokat.

SZÓBELI INTERAKCIÓ			
Társalgás	Informális és formális eszmecsere	Szolgáltatások és ügyintézés	Információcsere
<p>Társadalmi kapcsolatokat tud létesíteni: köszönés, megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, köszönetnyilvánítás. Felkészülés nélkül képes fenntartani társalgást. Valódi beszélgetőpartnerként tud részt venni hosszabb társalgásban a legtöbb általános témában. Ki tudja fejezni érzelmeit (meglepetés, boldogság, szomorúság, érdeklődés, közöbösség), reagálni tud másokéira.</p>	<p>Udvariasan ki tudja fejezni meggyőződését, véleményét, egyetértését, egyet nem értését, nézeteit, javaslatot tud tenni és arra reagálni. Aktívan részt tud venni általános és kulturális témákban (zene, film) zajló informális és formális eszmecsereben, megjegyzéseket tesz, kifejti álláspontját, meg tudja indokolni véleményét.</p>	<p>Meg tud bírkozni az utazás során felmerülő ügyekkel (ügyintézés az idegenforgalmi hivatalban és hatósági szerveknél), meg tud szerezni utazással kapcsolatos információkat. Elboldogul boltban, postán, bankban. Tud panaszt tenni.</p>	<p>Képes összetettebb információt és tanácsot megérteni és cserélni. Fel tud tenni kérdéseket, és meg tud válaszolni kérdéseket. Tud útbaigazítást, személyes adatokat kérni és adni. Össze tud foglalni elbeszélést, újságcikket, előadást, interjút vagy filmet, és arról véleményt tud nyilvánítani, a felmerülő kérdéseket meg tudja válaszolni.</p>

ÍRÁSBELI INTERAKCIÓ		
Információcsere	Levelezés	Feljegyzések, üzenetek, formanyomtatványok
Megbízhatóan ad egyszerű információt. Mindennapi és iskolai életéhez kapcsolódóan a legtöbb ügyben képes összetett információ és tanács megértésére és cseréjére is.	Leveleiben ki tudja fejezni a különböző érzelmi fokozatokat, kiemeli az események és élmények személyes jelentőségét, és megjegyzéseket tesz a levelezőpartner híreivel és nézeteivel kapcsolatban.	Tud írni közvetlen jelentőségű egyszerű információt közlő feljegyzéseket/üzeneteket barátainak, szolgáltatóknak, tanároknak és másoknak, akik mindennapi életében szerepet játszanak, és a számára fontos gondolatokat érthetően közli. Fel tud jegyezni tudakozódással és problémák magyarázatával kapcsolatos üzeneteket.

4.3 Általános szintleírás (A2)

	SZÖVEGÉRTÉS		SZÖVEGALKOTÁS		
	BESZÉDÉRTÉS	OLVASÁS	BESZÉLGETÉS	ÖSSZEFÜGGŐ BESZÉD	ÍRÁS
A2 Alapszint	<i>A diák megérti a gyakran használt szavakat és kifejezéseket, amelyek közvetlenül hozzá kapcsolódnak (pl. személyes adatok, család, vásárlás, szűkebb környezet, munka, tevékenység). Megérti egyszerű és világos hirdetések és üzenetek lényegét.</i>	<i>El tud olvasni rövid, nagyon egyszerű szövegeket. Megtalálja a konkrét információkat a mindennapi egyszerű szövegekben (például rövid hirdetés, prospektus, menü vagy menetrend), és megért rövid, egyszerű magánleveleket.</i>	<i>Tud kommunikálni olyan egyszerű és begyakorolt feladatok során, melyek egyszerű és közvetlen információcserét igényelnek ismerős témákkal és tevékenységekkel kapcsolatban. Boldogul nagyon rövid társasági beszélgetés során is, még ha nem is ért eleget ahhoz, hogy fenntartsa a párbeszédet.</i>	<i>Több fordulattal és mondattal egyszerű módon le tudja írni pl. a családját, más embereket, a lakóhelyét, tanulmányait, tevékenységeit.</i>	<i>Meg tud írni rövid, egyszerű feljegyzéseket és üzeneteket, amelyek a közvetlen szükségletekre vonatkoznak. Meg tud írni nagyon egyszerű magánlevelet, például hogy köszönetet mondjon valakinek valamiért.</i>

4.4 Az egyes készségterületek szintleírása (A2)

BESZÉD	
Folyamatos monológ	Hallgatóság előtti beszéd
<p><i>El tud mondani egy történetet, vagy le tud írni valamit egyszerű felsorolással.</i></p> <p><i>Egyszerű szavakkal leírást tud adni emberekről, helyekről, tárgyairól.</i></p> <p><i>Rövid, alapvető leírást tud adni eseményekről és tevékenységekről.</i></p> <p><i>Tud beszélni tervekről és múltbeli tevékenységekről, személyes tapasztalatokról.</i></p> <p><i>Egyszerű leíró nyelv használatával rövid állításokat és összehasonlításokat tud alkotni tárgyakkal kapcsolatban.</i></p> <p><i>El tudja magyarázni, hogy miért szeret vagy nem szeret valamit.</i></p> <p><i>Ismertetni tudja családját, életkörülményeit, oktatási hátterét.</i></p> <p><i>Egyszerű szavakkal leírást tud adni emberekről, helyekről, tulajdonságokról.</i></p>	<p><i>Rövid, begyakorolt előadást tud tartani a mindennapi élettel kapcsolatos témában, röviden meg tud indokolni és magyarázni terveket és cselekedeteket.</i></p> <p><i>Meg tud birkózni az előadást követő, korlátozott számú lényegi kérdésekkel.</i></p> <p><i>Rövid, begyakorolt, egyszerű előadást tud tartani ismerős témában.</i></p> <p><i>Meg tudja válaszolni az előadást követő egyszerű kérdéseket, amennyiben kérheti a kérdés megismétlését, és kaphat némi segítséget válasza megfogalmazásában.</i></p>
ÍRÁS	
Kreatív írás	
<p><i>Összefüggő mondatokban tud írni a környezetében levő emberekről, helyekről, tanulmányokkal kapcsolatos élményekről.</i></p> <p><i>Nagyon rövid, alapvető leírást tud adni eseményekről, múltbeli tevékenységekről és személyes élményekről.</i></p>	

BESZÉDÉRTÉS			
Anyanyelvű beszélők megértése	Utasítások megértése	Média, hangfelvételek és film megértése	
<i>Általában meg tudja állapítani a körülötte zajló beszélgetés témáját, amennyiben lassan és világosan beszélnek.</i>	<i>Meg tudja érteni a rövid, világos és egyszerű üzenetek és bejelentések fő vonalát. Meg tud érteni egyszerű útbaigazítást.</i>	<i>Kiszámítható, mindennapi témákról szóló rövid, lassú és világos beszédű hangfelvételekből meg tudja érteni és ki tudja szűrni a lényeges információt.</i>	
OLVASÁS			
Olvasás tájékozódás céljából	Olvasás információszerzés és érvek keresése céljából	Levelezés olvasása	Utasítások olvasása
<i>Meg tud találni bizonyos jósolható információt egyszerű, mindennapi szövegekben, például hirdetésekben, prospektusokban, étlapokon és menetrendekben. Meg tud találni listákon szereplő információt. Meg tudja érteni a közhasználatú táblákat és feliratokat: nyilvános helyeken, például utcán, étteremben, vasútállomáson; például útbaigazításokat, utasításokat, veszélyre figyelmeztető táblákat.</i>	<i>Képes megtalálni bizonyos információt egyszerűbb írott szövegekben, például levelekben, brosúrákban és rövid, eseményleíró újságcikkekben.</i>	<i>Ismerős témákban meg tudja érteni a szabványlevelek lényegét. Meg tud érteni rövid, egyszerű magánleveleket.</i>	<i>Meg tudja érteni az egyszerű nyelven megírt előírásokat. Meg tudja érteni a mindennapi életben előforduló berendezésekre írt instrukciókat, utasításokat.</i>

SZÓBELI INTERAKCIÓ			
Társalgás	Informális és formális eszmecsere	Szolgáltatások és ügyintézés	Információcsere
<p><i>Tud köszönni, elköszönni, bemutatkozni, másokat bemutatni, megköszönni. Általában megérti a világos, tagolt köznyelvi beszédet számára ismert témákban, ha időnként ismétlést és segítséget kérhet. Részt tud venni rövidebb mindennapi beszélgetésekben. Egyszerű módon meg tudja fogalmazni, hogyan érzi magát. Használja az üdvözlés és megszólítás egyszerű, mindennapi udvarias formáit. Meghívást, javaslatot tud tenni és azokra reagálni, valamint elnézést tud kérni, és arra reagálni. El tudja mondani, hogy mit szeret, és mit nem.</i></p>	<p><i>Általában meg tudja állapítani a körülötte zajló eszmecsere témáját lassú és világos beszéd esetén. Tud beszélgetni arról, mit csinál a hétvégén. Tud javaslatot tenni, és arra reagálni. Ki tudja fejezni másokkal való egyetértését és egyet nem értését. Részt tud venni mindennapos gyakorlati kérdések egyszerű megvitatásában, ha világosan, lassan és közvetlenül hozzá beszélnek. Meg tudja beszélni, hogy mit tegyenek, hova menjenek, és egyeztetni tud találkozót.</i></p>	<p><i>Meg tud birkózni a mindennapi élet beszédhelyzeteivel, mint pl. étkezés és vásárlás. Tud mindennapi árukat és szolgáltatásokat kérni és adni. Meg tud szerezni utazással kapcsolatos egyszerű információt, tud útbaigazítást kérni és adni, valamint jegyet vásárolni. Rá tud kérdezni dolgokra, és végre tud hajtani egyszerű tranzakciókat boltban, postán és bankban. Mennyiséggel, darabszámmal, eladási árral stb. kapcsolatos információt tud kérni és adni. Le tud bonyolítani egyszerű vásárlást; meg tudja mondani, mit akar, és meg tudja kérdezni az áru árát. Tud ételt rendelni.</i></p>	<p><i>Eleget megért ahhoz, hogy boldoguljon egyszerű, begyakorolt beszélgetésekben. Elboldogul a mindennapi gyakorlati teendőkkel: képes egyszerű, tényszerű információ megszerzésére és továbbadására. Fel tud tenni és meg tud válaszolni szokásokkal és begyakorolt tevékenységekkel kapcsolatos kérdéseket. Fel tud tenni és meg tud válaszolni szabadidős és múltbeli tevékenységekkel kapcsolatos kérdéseket. Tud rövid, egyszerű útbaigazításokat és instrukciókat adni és követni, pl. elmagyarázza, hogyan kell valahova eljutni. Tud személyes adatokat kérni és megadni.</i></p>

ÍRÁSBELI INTERAKCIÓ	
Levelezés	Feljegyzések, üzenetek, formanyomtatványok
<i>Tud nagyon egyszerű magánlevelet írni, amelyben köszönetet tud mondani, és elnézést tud kérni.</i>	<i>Át tud venni rövid, egyszerű üzenetet, amennyiben ismétlést vagy körülírást kérhet. Tud a közvetlen szükségletekhez kapcsolódó rövid, egyszerű feljegyzéseket és üzeneteket írni.</i>

5. MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

A tantárgy keretében a négy készségterület (beszédértés, beszéd, írás, olvasás) fejlesztése történik elsősorban. Az ismeretszerzést és -bővítést is mindig a készségfejlesztés szolgálatában végezzük, vagyis a befogadást és az alkotást segítjük vele.

A tanárnak tudatában kell lennie annak, hogy tevékenységei a nyelvtanulás és nyelvtanítás környezetének nagyon fontos részét képezik. Olyan szerepmoделleket közvetít, amelyeket a diákok követhetnek nyelvhasználatuk során.

Ebből kifolyólag nagy jelentőséggel bírnak a következő tanári tényezők:

- tanítási készségek,
- óravezetési készségek,
- tanítási stílus,
- a tevékenységek kutatására és a gyakorlat átgondolására irányuló képességek,
- az ellenőrzés és értékelés ismerete és alkalmazása,
- a szociokulturális háttérismeret tudása,
- interkulturális attitűdök és készségek,
- az irodalom esztétikai értékeire vonatkozó ismeretek stb.

A tanárnak gondosan meg kell terveznie munkáját, az eredményes megvalósításhoz pedig nagyon sok gyűjtőmunkára (megfelelő szövegek gyűjtése, adott esetben alkotása) lesz szüksége. Az órán olyan légkört kell teremtenie, amelyben a diákoknak legyen kedvük megnyilatkozni, akkor is, ha hibásan vagy szegényes szókinccsel beszélnek. Az órákon a leggyakoribb tevékenység a beszélgetés (közös, párban vagy csoportban) legyen.

5.1 A beszédértési készség fejlesztése

A nyelvi kommunikációban a beszédértésnek is legalább olyan nagy szerepe van, mint magának a beszédnek. A diákokat már a nyelvtanulás kezdetétől arra kell szoktatni (akár a szintjüknél nehezebb eredeti vagy nyelvtanulási célra készült szövegek alkalmazásával is), hogy a szövegkörnyezet és egyes kulcsszavak értése elegendő támpontot nyújt a szöveg lényegének megértéséhez. A beszédértési készség fejlesztésénél a diákok a szövegegész globális megértésére törekedjenek, erre kell őket ösztönözni.

A beszédértési készség fejlesztését szolgáló gyakorlatok kivitelezése:

A beszédértési gyakorlatok előkészítése

A tanár még a magnó/videó bekapcsolása előtt magyar nyelven (a diákok nyelvi szintjének megfelelően) felkészíti a diákokat a szöveg befogadására, és pedig:

- ismerteti a szöveg műfaját,
- elmondja a szöveg tartalmára vonatkozó általánosabb megállapításokat,
- képanyagot mutat be,
- ismerteti az ismeretlen szavakat,
- irányítja a témával kapcsolatos beszélgetést (pl. a cím alapján vagy a szövegből kiragadott néhány szó, képanyag alapján),
- a szöveg kulcsmondatait (kulcsinformációit) nem megfelelő sorrendben tünteti fel, a diákok próbálják helyes sorrendbe állítani,
- hasonló témáról olvas.

A beszédértési gyakorlat közben

A diákok többször hallgassák meg a szöveget! A tanár a meghallgatás során irányítsa a tevékenységeiket.

Lehetséges feladattípusok:

- a szöveg legfontosabb (műfaj, téma, idő, hely, szereplők) információira vonatkozó kérdések,
- a tanár állításokat mond, amelyekről a diákoknak el kell dönteniük, hogy igazak vagy hamisak,
- feleletválasztós kérdések (teszt),
- tények lejegyzése (táblázatok hiányzó elemeinek pótlása, eseményvázlat),
- utasításnak megfelelő feladatvégzés (térképolvasás, kép átrendezése...).

A szöveg meghallgatása közbeni/utáni tevékenység:

- hiányzó szavak/mondatok pótlása,
- szerepjáték – a tanár kikapcsolja a magnót, a diák folytatja (monológ, párbeszéd) a történetet / újrhallgatva összehasonlíttja sajátját a felvétellel.

A beszédértés gyakorlása után

A gyakorlatok elvégzése után a diákok egyre inkább elszakadhatnak az eredeti szövegtől, és több személyes megnyilatkozásra nyílik mód.

Ilyen gyakorlatok lehetnek pl.:

- címválasztás,
- a történet továbbszövése, más szemszögből való elmesélése,
- elbeszélő történet párbeszéddé alakítása és fordítva,
- vázlatpontok készítése a szövegről,
- vita, beszélgetés, kommentárok a szövegről.

5.2 Az olvasásértési készség fejlesztése

Az olvasásértési készséget fejlesztő gyakorlatok a diákokat felkészítik különböző műfajú autentikus szövegek olvasására és megértésére. A tevékenységek során a diákok egynyelvű, ill. kétnyelvű szótárakat, különböző képanyagot vagy más segédeszközt használnak.

A tanár feladata, hogy különböző olvasási stratégiákat sajátíttasson el a diákokkal.

A diákok először inkább némán olvassák el a teljes szöveget, hiszen a szöveg megértése a cél. A hangos felolvasás a megértés rovására mehet, míg a mondatonkénti tagolás szétdarabolja a szöveg egységét, és nem teszi lehetővé az ismeretlen kifejezések jelentésének kikövetkeztetését a szövegkörnyezetből. A helyes ejtés gyakorlása érdekében azonban hangosan is olvassanak a diákok.

A diák a kitűzött célnak megfelelően választja meg az olvasási stratégiát, amely lehet:

- a szöveg egészének gyors, globális áttekintése,
- bizonyos részletek, kulcsinformációk megtalálása,
- a szöveg értelmezése, értékelése.

Az olvasásértési készség fejlesztésének három fázisa:

Olvasás előtti tevékenységek

A szöveg feldolgozását előzze meg a szövegre való ráhangolás fázisa. A szöveg címe, a hozzátartozó képek, a szövegből kiemelt néhány szó alapján a diákok találgathatják, hogy miről fog szólni a szöveg. A diákok figyelmének irányítására és a megértés későbbi ellenőrzésére a szöveg elolvasása előtt adjunk feladatokat vagy megfigyelési szempontokat, és ne csak utólag tegyünk fel kérdéseket.

A tanár például az alábbi lehetőségek közül választhat:

- A szöveget már egy ismert szöveg elemeinek felidézésével mutatja be.
- Ismerteti a szöveg kulcsszavait.
- A szöveg témájára vonatkozó képanyagot mutat be; a diákok kifejezik benyomásaikat, érzelmeiket, véleményüket.
- A szöveg lényeges elemeit nem megfelelő sorrendben ismerteti; a diákok helyes sorrendbe állítják őket.

Ha az idő és a körülmények lehetővé teszik, a szövegeket a szokásostól eltérő formában is „tálalhatja” a tanár, pl.:

- a legépelt szöveget szétvágja mondatokra, bekezdésekre,
- bizonyos szavakat szinonimákkal helyettesítve sokszorosítja a szöveget,
- a szöveget szavak kihagyásával gépeli le,
- mindenfajta központosítás nélkül leírt szöveget ad a diákok kezébe,
- a szöveg kulcsmondatát minden jelzés nélkül kihagyja – annak helyét és tartalmát a diákoknak kell az elolvasás után kitalálniuk.

Olvasás közbeni tevékenységek

A tanár olyan stratégiákat alkalmaz, amelyek lehetővé teszik, hogy a diákok gyorsabban megértsék a magyar nyelvű szöveget, annak ellenére, hogy az több ismeretlen kifejezést tartalmaz. A diákokat a következő segítheti ebbe:

- a szöveghez tartozó képanyag,
- dátumok, számok, tulajdonnevek,
- kulcs- és ismétlődő szavak.

Leggyakoribb feladattípusok:

- előre megadott kérdések a szöveg legfontosabb információira vonatkozóan,
- állítások, melyekről a diákoknak el kell dönteniük, hogy igazak vagy hamisak,
- a szöveg tartalmára vonatkozó feleletválasztós kérdések,
- a tanár hibás állításainak javítása,
- egyes szövegeknél elég egy ábra/rajz (pl. útirány, családfa),
- táblázatok kitöltése,
- az információk helyes sorrendbe állítása,
- szókihagyásos mondatok/szöveg üres helyeinek kitöltése,
- két vagy több szöveg összehasonlítása, hasonlóságok és eltérések keresése,
- a szöveg műfajának, témájának, rendeltetésének felismerése; az alapvető stilisztikai jellemzők felismerése,
- az összefoglalás során a diákok felfedezik a kontextus és a kohéziós eszközök jelentőségét.

Olvasás utáni tevékenységek

A szöveg elolvasásával és a gyakorlatok megoldásával nem ér véget a szöveg feldolgozása. A szövegfeldolgozást záró gyakorlatok során a diákok egyre inkább elszakadnak az eredeti szövegtől, és több személyes megnyilatkozásra (benyomás, vélemény, érzelem) nyílik módjuk.

Ilyen gyakorlatok lehetnek a következők:

- a történet továbbszövése és/vagy előzményeinek kitalálása,
- a történet más szemszögből való elmesélése,
- elbeszélő történet párbeszéddé való átalakítása és fordítva,

- a szöveg dramatizálása,
- vita, beszélgetés, kommentárok a szövegről.

A tárgyalt szövegek a nyelvtani ismeretek begyakorlását és a szókincs gyarapítását is szolgálhatják.

5.3 A beszéd-készség fejlesztése

A magyar nyelv mint második nyelv tanításának/tanulásának egyik legfontosabb célja, hogy a megtanult nyelvi formákat a diákok szándékaik, gondolataik és érzelmeik kifejezésére valódi élethelyzetekben alkalmazni tudják.

Mivel a másik nyelven való önkifejezés megfogalmazása nehézséget okoz/hat a diákoknak, a tanárnak bátorítania kell őket a magyar nyelven folyó beszélgetésre. A szóbeliség a nyelv-tanulás folyamán kulcsszerepet játszik (kommunikációra épülő nyelvoktatás). A tanárnak arra kell törekednie, hogy a tanórákon a beszélgetések ne legyenek kényszeredett (kérdés-felelet, diákok közti vita kiprovokálása), ill. túlságosan szabad, a keretet áthágó beszélgetések. A beszéd-készség fejlesztését szolgáló feladatok közt legyenek játékos feladatok is. A hagyományos társalgási témák mellett választhatnak szokatlan, esetleg abszurd szituációkat is, amelyek megmozgatják a diákok fantáziáját, és önkifejezésre készítik őket. Így a diákok bekapcsolódnak és részt vesznek a beszélgetésben, egészséges versenyszellem alakul ki, megtanulnak győztesként, esetenként vesztesként kikerülni egy-egy szituációból.

A beszélgetés lehet kötetlen vagy irányított. A kötetlen beszélgetést is meg kell tervezni, pl. a tanár a beszéd során feladatokat oszt ki, a gyakorlatra szánt időt meghatározza, versenyhelyzetet teremt. Az irányított beszélgetés során a tanár meghatározott nyelvi formák használatát várja el a diákoktól. Igen fontos a kérdésfeltevés gyakorlása is, hiszen ez a kommunikációban éppen olyan fontos, mint a válaszadás.

Párbeszéd

A párbeszéd a mindennapi szóbeli kommunikáció egyik legfontosabb eleme, ezért nagy hangsúlyt fektetünk gyakorlására.

A tanár a diákokkal mindig ismertesse a kommunikációs folyamat tényezőit, s a diák ebből kifolyólag alkalmazkodjon a beszédhelyzethez.

Szerepjáték

A játék különböző formái a diákok életkorának és érdeklődésének megfelelően végigkísérik őket az oktatási folyamatban.

A szerepjátékban a diák vagy saját magát vagy egy képzelte személyt alakít egy kitalált helyzetben. Megtervezése legyen átgondolt és alapos, a tanári utasítások egyértelműek és pontosak.

A szerepjátékok menete:

1. A körülmények bemutatása/magyarázata, szereposztás, feladatok meghatározása
2. Kivitelezés (pármunka, csoportmunka)
3. A kivitelezés elemzése:
  - a diákok önértékelése,
  - a játékban részt vevők kommentárja
4. Az elvégzett munka értékelése

A szerepjátékok fajtái:

- Információcseré: személyek, érdekek bemutatása, mindennapi életre vonatkozó ismeretek
- Szerepjáték előre megírt forgatókönyv alapján; a tanár elkészíti a forgatókönyvet, a diákok szerepet választanak
- Kapcsolatfelvétel és kapcsolattartás:
  - ismeretlen személlyel (buszon, üzletben...),
  - meghatározott céllal (a hiányzás igazolása, jókívánság kifejezése...)
- Szituációs játékok

Monologikus megnyilatkozás

A kommunikáció központú nyelvtanulás során gyakran nyílik lehetőség arra, hogy a diákok önmagukról, elvárásaikról, örömeikről és gondjaikról nyilatkozzanak, egyúttal megismerjék társaikat, és elmélyítsék embertársukkal való együttérzési készségüket.

Lehetséges feladattípusok:

1. Önismereti tevékenység (játék, ankét, interjú...)
2. Leírás és elbeszélés (történet tartalmának mesélése, irányított vagy szabad szövegalkotás (megadott szavak vagy adatok segítségével)
3. Vita (a tanár megszabja az időkeretet, a diákok bemutatják meglátásaikat)

Projektmunka

A projektmunka keretében minden diáknak lehetősége van saját képességeinek megfelelően közreműködni. A tanárnak koordináló szerepe van.

A projektmunka elkészítésének mozzanatai:

1. bevezetés: a tanár bemutatja a témát, a vizuális és egyéb eszközöket,
2. felkészülés a projektmunkára: a diákok ötleteket gyűjtenek, érdeklődésüknek megfelelően csoportokat alkotnak,
3. pármunka: tervezés, a munka felosztása, a projektmunka bemutatásának módja; az első szakaszban a tanár vezeti és irányítja a munkát, majd a diákok önállóan dolgoznak,
4. a projektmunka plenáris bemutatása,
5. az elvégzett tevékenység értékelése (a diákok végzik, a tanár összefoglalja).

5.4 Az írásbeli készség fejlesztése

Az írásbeli készséget fejlesztő gyakorlatok általában a szöveg előzőleg már elhangzott szóbeli tárgyalására alapoznak. A diákok először – a fokozatosság elvének megfelelően – szókapcsolatokat, rövidebb szövegeket alkotnak. Mivel csak gyakorlással fejleszthetjük a diákok írásbeli készségét, sok különböző feladatot kell számukra készíteni. Az irányított tevékenységként bevezetett gyakorlásnak idővel szabad, alkotó tevékenységgé kell kinőnie magát.

Írásbeli készséget fejlesztő tevékenység irányítása:

- szöveg minta tárgyalása → a szöveg mintához kapcsolódó gyakorlat → új szöveg alkotása → értékelés → javítás,
- az alkotott szöveg összehasonlítása hasonló szöveggel, ill. szöveg mintával → értékelés → javítás → újabb szövegalkotás.

Az írásbeli készség fejlesztését szolgáló gyakorlatok néhány példája:

- mondatalkotás: a diákokat rászoktatjuk a megfelelő szavak kiválasztására, a helyes nyelvhasználatra, a helyesírás szabályok betartására,

- hiányos szöveg kiegészítése: a tanár hiányos szöveget közöl, a diákok kiegészítik a hiányzó adatokkal,
- rövidebb leírások és tartalmak: általában szóbeli tevékenység (beszéd/meghallgatás/sűrített tartalom) előzi meg,
- szövegalkotás megadott adatok/kifejezések felhasználásával (a kötőszók használata),
- szöveg minta bemutatása, amely segítségével a diákok megismerkednek a szöveg (pl. életrajz) szerkezetével és tartalmával.

Az irányított és kreatív írás néhány példája:

- szövegalkotás adott utasítások szerint (kulcsszavak segítségével),
- meghatározott szándékkal, ismert címzettnek szóló szöveg alkotása (magánlevelezés),
- ismert személy jellemének megváltoztatása (tanár, iskolatárs, történelmi személy),
- reklámklipp szövegének alkotása (meggyőzés, lelkesítés).

5.5 A nyelvi kompetenciák fejlesztése

Szókincsfejlesztés

Az autentikus szóbeli és írott szövegekben használt szavak és kifejezések bemutatása mellett a szókincset az alábbi módokon fejlesztjük:

- előhívási technikák vagy szótárhasználat segítségével,
- kontextusba helyezéssel (szövegekben, feladatokban),
- vizuális segédeszközökkel történő szemléltetéssel,
- szószedetek megtanulásával,
- szemantikai mezők felhasználásával és »fogalmi térképek« kialakításával,
- egynyelvű szótárak használatával,
- a lexikai struktúra ismertetésével és használatának gyakorlásával (pl. szóképzés, összetett szavak alkotása).

A grammatikai kompetencia fejlesztése

A diákok grammatikai kompetenciájukat az alábbi módokon fejleszthetik:

- induktív módon, új nyelvtani anyag megismerésével, ahogyan azok autentikus szövegekben előfordulnak,
- induktív módon, új grammatikai elemeket, kategóriákat, szabályokat stb. tartalmazó szövegekben, amelyek kifejezetten azért készültek, hogy bemutassák ezek alakját, funkcióját és jelentését, ezeket magyarázatokkal és gyakorlatokkal folytatva,
- alaki paradigmák, táblázatok bemutatásával, majd ezeket magyarázatokkal és gyakorlatokkal folytatva.

5.6 Irodalmi nevelés

Az irodalmi szövegek megismerése során a diákok fejlesztik befogadó- és alkotóképességüket, bővítik ismereteiket, elsősorban a magyar irodalom alkotásairól és alkotóiról, alakítják értékrendjüket, fejlesztik értékelőképességüket.

Az első osztályban az irodalmi szövegekkel való ismerkedéskor az élményszerűségen van a hangsúly, az irodalommal való találkozás legyen élmény a diákok számára. Éppen ezért olyan szövegeket válogatunk, amelyek számíthatnak a diákok érdeklődésére. Fontos szempont a szövegek témájának időszerűsége is, ezért – bár elsősorban abból – de ne csak

a klasszikus irodalomból, hanem a lektürből is válogathatunk. A szövegek feldolgozásában változatos módszerek, feladatok által segítjük a befogadást.

A felsőbb osztályokban az irodalmi szövegek tárgyalása már valamivel jobban hasonlít az anyanyelvi órákon történő irodalomtanításhoz. Változatos módszereket és technikákat alkalmazva felkészítjük a diákokat az érettségi vizsgán is mért szövegelemzési eljárások végzésére szóban és írásban. Tudatosítjuk bennük, hogy a jelentés a mű és az olvasó kapcsolatából születik, vagyis hogy minden olvasói értelmezés legitim. Ebből kifolyólag bátorítsuk őket benyomásaik, gondolataik és véleményük megfogalmazására, egymás véleményének kulturált meghallgatására és tiszteletben tartására. Az irodalmi szövegek tárgyalása jó lehetőség a diákok kreativitásának fejlesztésére is.

6. A TUDÁS ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Az ellenőrzés és értékelés lehet szóbeli és írásbeli.

Az ellenőrzést és az értékelést célszerű az éves tervben gondosan megtervezni. Fontos, hogy a kettő közt különbséget tegyünk, s ne használjuk fel az ellenőrzést arra, hogy osztályzathoz jussunk. Ha az ellenőrzés eleget tesz rendeltetésének, az írásbeli dolgozatok és felmérőlapok értékelésénél nincs szükség ismétlésre.

Ügyeljünk arra, hogy az ellenőrzés rendszeres és sokoldalú legyen, terjedjen ki a négy alapkészségre (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése, írásképesség), a szókinész, valamint a funkcionális nyelvhasználat vizsgálatára. Az írásbeli és a szóbeli ellenőrzést a tanítási gyakorlatnak megfelelően alkalmazzuk, a szóbeliség és az írásbeliség arányának megfelelően.

Az osztályozás mellett rendkívül fontos az, hogy milyen megjegyzéseket fűzünk a dolgozathoz vagy a szóbeli felelethez. Az ilyenfajta szöveges értékelés lehetővé teszi az osztályzat mögött rejlő tudás és hiányosságok pontosabb megvilágítását. Amellett, hogy ennek során igyekszünk minél átfogóbb és valósabb képet adni az egyes diákok haladásáról, bátoríthatjuk őket a további munkához, valamint – a hiányosságok értelmében – megfelelő tanulási tanácsokat adhatunk nekik.

A diákokkal a tanév elején közölni kell, mit és hogyan értékelünk, és ismertetni kell velük az egyes osztályzatok kritériumait is.